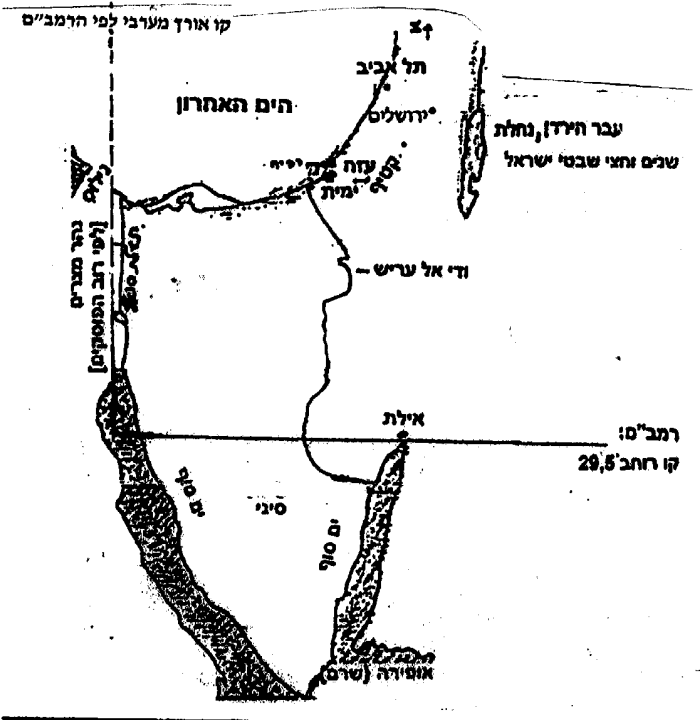

ב"ה
הלכות ארץ ישראל דף מקורות 6

40. גם צ'ש'ת הרמב"ם (הוצאת בלוי, סימן קכ"ז) הוא מצין שחר ההר שהיא המקודה הצפונית מערבית של ארץ ישראל - נמצאת במקום הנקרא באנים. זוהי עיר נמל סורית הנמצאת גם כיום - באותו שם - בקו רוחב 35 מעלות (כמונן שזו לא בניס של רמת הגולן כפי שטעה לחשוב אדם גדול אחד).
 41. כמו כן מענין לציין שבהלכות קידוש החודש פרק ה' הלכה י', לגבי השלוחים המודעים על קידוש החודש - כותב הרמב"ם:
 "... שאין בין ירושלים ומצרים על דרך אשקלון אלא מהלך שמונה ימים או פחות..."
 וכפי שכבר ציינתי לעיל - מהלך אדם בינוני 40 מיל ליום, אם כן מי שצועד מירושלים לגבול מצרים - במשך של קצת פחות מ- 8 ימים - הוא יעבור כ- 300 ק"מ.
 וזהו המרחק מירושלים לקנטרה (עיר מצרית על יד תעלת סואץ).
 42. אם כן מוכח לדעת הרמב"ם שהנילוס הוא הגבול בין ארץ ישראל למצרים. וכנראה שכונתו לנילוס שהוא בתנאי של תעלת סואץ.
 43. כאשר נסתכל במפה ננוכה, ששלשית קו הארץ שאותם ציין הרמב"ם מערבית לירושלים - מסתיימים בסביבת התעלה.
 לפי זה קבלנו תמונה מאד מפורטת וברורה לגבי שיטת הרמב"ם בגבול דרום. בצד מערב - הנילוס, ובצד דרום קו הרוחב של אילת!
 44. ה"אבן ספיר" מוכיח מהרמב"ם מלכים ה', ז', שהאיסור לשכון במצרים כולל גם את אלכסנדריה. משמע ממנו שמזרחית לאלכסנדריה - זה ארץ ישראל!

- לרוב הפוסקים הנילוס הוא נהר מצרים**
1. תרגום יונתן בראשית טו' - מנהר מצרים - מנילוס דמצרים, וכן הוא במדבר לד, ה'.
 2. תרגום ירושלמי במדבר לד, ה' - לנילוס דמצרים.
 3. בספר התקופה הגדולה עמוד מז' - מביא מגילת חיצונית לבראשית, שאברהם אבינו התהלך בגבולות הארץ לאורך הגיחון, והגיחון הוא הנילוס על פי תרגום השבעים.
 4. תוספות מסכת ערכין דף טו, ד"ה כשם, - הנילוס מפסיק בין מצרים ובין ארץ ישראל.
 5. ר' אליהו מזרחי, במדבר לד, ה' - מציר מפה ומציין את הנילוס כגבול.
 6. רד"ק יהושע יג, ג' - שיחור הוא נילוס.
 7. הגר"א יהושע טו, - נחל מצרים - שהנחל היה הולך ממצרים עד ארץ ישראל והוא נילוס.
- אם כן ברור שלדעתם הגבול הרבה יותר רחוק מאשר ואדי אל עריש (למעלה ממאה קילומטר!) כלומר - השפך של הנילוס לים - הוא הגבול.
 אמנם לא ברור לדעתם עד היכן בדרום, לכיוון סיני, זו עדיין ארץ ישראל אבל ברור שצפון סיני - ארץ ישראל!
8. שיטת הרמב"ם
 בציור דברי הרמב"ם בכמה מקומות - נקבל תמונה ברורה מאד של שיטתו, הן לגבי נהר מצרים והן לגבי סיני.
- בנספח לספר כפתור ופרח, במאמרו של הרב זלמן קורן שליט"א - הוא סוקר את החלוקה הזאת - באופן מפורט; היא נמצאת בספר גאוגרפיה עתיק שחברו פתולומיאוס.
 פתולומיאוס חי באלכסנדריה בתקופת ר' יהודה הנשיא. (נזכר בראשונים בשם בטלימאוס). לפעמים הוא מכונה תלמי.
 ספרו נקרא "אלמגסט" - והוא נזכר בפרוש המשניות לרמב"ם בהקדמה לזרעים.
 קו הרוחב ממוספרים בהתאם למרחקים מקו המשווה, ועד היום הקיום במפות שלנו זהים לקיום ולמספרים העתיקים בקו הרוחב, (ישנם גם קו אורך שנפגשים בקוטב הצפוני הדרומי. המספרים של קיום אלו - לא זהים למספרים שלנו אם כי העיקרון קיים).
 קו הרוחב של ירושלים - הוא קו 32 מעלות - גם ברמב"ם וגם במפות היום. הרמב"ם מפרט את הקיום שביניהם נמצאת ארץ ישראל, לגבי קידוש החודש.
 עדי קידוש החודש מגיעים לירושלים כדי להעיד שראו את מולד הירח. את הירח צריך לראות בארץ ישראל, והם מגיעים לירושלים ממרחק הליכה של ששה או שבעה ימים.
 מרחק זה של ימי הליכה - מצוין ברמב"ם בהלכות קידוש החודש פרק יא' הלכה ז'.
9. לכאורה קיימת סתירה ברמב"ם לגבי קו הרוחב הדרומי. בהלכות קידוש החודש יא, ז' - הוא ציין קו כ"ט (29 מעלות) ואילו בפרק יח הלכה טו שם - ציין הרמב"ם קו ל' (30 מעלות) וכוננו שהקו האמיתי הוא בין 29 - 30 (זהו קו הרוחב של אילת) והפסיק אתי הגר"א נבנצל שליט"א.

19. (ס"ט) שלוש שיטות בענין גבול דרום:

- א. כל סיני א"י (רש"י שמות כג, לא), תוספות י"ט.
- ב. לרוב הפוסקים הנילוס הוא נהר מצרים, ולכן חלק מסיני א"י.
- ג. ויש אומרים שואדי אל עריש הוא נהר מצרים (רס"ג, כמ"ם ורדב"ז)
 על כל פנים אין שום מחלוקת שחבל ימית וגוש קטיף הם א"י.

האגדה רבה, שראו מסאי (כ"ט)
 טעני למה זכו ליכתב בתורה כל המסעות האלו על שקבלו את ישראל. ועתיד הקב"ה ליתן שכר דבתו. (שם) ישועה מברך וציה ותגל ערבה ותפריח כתבצלת פרח תפריח ותגל וגי. ומה מדבר על שקיבל ישראל כך המקבל תלמידי חכמים לתוך ביתו עאכ"ו. את מוצא עתיד המדבר להיות ישוב והישוב עתיד להיות מדבר. ומנן שעתידי הישוב להיות מדבר שנא' (מלאכי ב) ואת עשו שנאמתי ואשים את תריו שפסח. ומנן שהמדבר עתיד להיות ישוב שנאמ' (שם) אשים מדבר לאנש מים. את מוצא עכשיו אין אילנות במדבר ועתיד להיות שם שנא' (שם) אתן במדבר ארז שמת והרם ועץ. ועכשיו אין דרך במדבר שכולו חל ועתיד להיות שם דרך שנא' (שם) אף אשים במדבר דרך כישיתן נתיבות. ואמר (שם) וזהו שם מסלול הדרך ודרך הקדש יקרא לה לא יעברו מטא והוא למי חולך דרך ואוילים לא יתעו.

15. כל סיני א"י (רש"י שמות כג, לא).

י"ם סוף מקצתו במערב א"י, וכנגד כל רוח דרומית של א"י, וגם במורחה של א"י, נראה שכוונתו, שכל חצי האי סיני הוא חלק בלתי נפרד מא"י, וכן הבינו בדבריו מנרשי סטר הדבורי (נראה אפ"ר דף).
 רש"י טובר, שהשיחור הוא הנילוס, כפי שמוסבר לגיל, ונראה שהגבול לפי רש"י כולל את סיני כולו, ותוחמים אותו שתי ורועות ים סוף, ובמלכות הנילוס.
 16. בשיי בפרשת שלח (במדבר י"א, כ"ה) כתב, שנשלח הגבול הדרומי של א"י (מן המורח למערב) הוא 40 יום. ושם בפרט כ"א הוא כותאר באופן מדויק אה מהלכם של הזרעלים וקובע, שאלכו ירוח גבול דרומית, נמקצוע מרחק עד מקצוע מערב, כמו שציוה נאשה יעלו זה בנגב', דרך גבול דרומית-מזרחית עד הים, שהים הוא גבול מערבי, ומשם חזרו והלכו כל גבול מערבי על שפת הים עד לבוא חמת, שהוא אצל הר ההר במקצוע מערביה צפונית... תטוורו של הגבול לפרשיי אה לחלוטין עם הנוציאות שבשטח, והוא גבול סביר מאוד גם מכוונת הכטחון, כאשר הדרום נוקף כים וכמדבר.

17. הכוונה במאמר ב' מסקה ה' ובמאמר ד' מסקה ג' - כולל את סיני בתחום א"י. (ימק שנתנו רק מסך אמשי)

18. וכן להחמי' ו'ו' ל'א'ל' 4 - כל סוף סוף